

УДК 477.03.2

Кашевський Олександр Васильович, старший викладач кафедри хореографії інституту мистецтв Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

СОЦІАЛЬНІ БАЛЬНІ ТАНЦІ У СУЧАСНОМУ КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ: ПСИХОСОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Подается загальна характеристика соціальних танців як соціокультурного явища. Висвітлюються психосоціальні можливості впливу танцювальної культури на особистість на прикладі анкетування учасників студентського клубу сучасного бального танцю «СК-ДЕНС» Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки.

Ключові слова: соціальний танець, сучасний бальний танець, студентський клуб, психосоціальний аспект.

Актуальність проблеми. Сучасне життя світового суспільства характеризує високий рівень стресової активності, що негативно впливає на життєдіяльність людини. Тому зростає потреба впровадження тих культурних розваг, які могли б дозволити людині «зняти» зайвий багаж турбот і відчувати себе природно й вільно. Однією з форм такої арт-профілактики є соціальні танці, що користуються популярністю в Україні, а тому вимагають науково-методичного осмислення.

Аналіз сучасних публікацій. Вітчизняні мистецтвознавчі та культурологічні дослідження насамперед спрямовані на вивчення національної та світової академічної хореографічної культури. До першої сфери віднесемо праці О. Бойко [2], Л. Косаківської [9], С. Легкої [10], О. Мерлянової [11]; до другої – М. Погребняк [13], О. Чепалова [16], О. Шабаліної [17] та ін. Низка досліджень присвячений спортивним танцям – Т. Грицишин [6], О. Михайловської [12] й ін. Вивчається також роль хореографії у розвитку світоглядних традицій, як, наприклад, у дослідженні В. Волчукової [4]. Попри наявність значної бази методичної та популярної літератури, лише окремі *наукові* праці мають на меті вивчення бального танцю як соціокультурного феномену. Це дослідження *конкурсного* бального танцю – М. Богданової [1], ролі цього мистецтва у творчій біографії окремих особистостей – Г. Гадецької [5] та ін. До останньої групи також належить посібник автора «Сучасний бальний танець» [8], в якому викладаються основні положення і поняття зі сфери сучасної бальної хореографії та даються практичні поради із засвоєння навичок фахового виконання танців з європейської і латиноамериканської *конкурсних* програм.

Мета даного дослідження – вирізнити психосоціальні засади *соціального* бального танцю; а його завдання: дати загальну характеристику соціальних танців як соціокультурного явища, а також показати психосоціальні можливості впливу танцювальної культури на особистість (на прикладі учасників студентського клубу сучасного бального танцю «СК-ДЕНС» Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки).

Вклад матеріалу. Соціальний танець – «social dance» – явище, що вказує на альтернативу конкурсному танцю. Він спирається на постійну потребу людини рухатися і робити це вміло та красиво. А головне – цей рух стає засобом *спілкування у соціальному середовищі*, коли танцюрист-любитель виражає емоції у хореографічній імпровізації.

Охарактеризуємо деякі з соціальних танців, що належать до різних психосоціальних типів.

Серед найбільш розповсюджених соціальних танців є сальса, назва якої пов'язана з рядками пісні І. Пінейро «Ечале сальсіта!», що означало «Додамо вогнику!», які співалися за півстоліття до появи танцю. «Як і аргентинське танго, сальса з'явилася на окраїнах міст, в їх найбідніших кварталах. У цьому танці людина отримала можливість виразити себе і на деякий час забути про свої проблеми, віддавшись у полон мелодії, ритму і танцю» – пише П. Боттомер у книзі «Уроки танцю» [3; 26]. Сальса стала означати і стиль, і назву знаменитого кубинського танцю, в якому головним почуттям є вираження вогню, і який має сильну психоемоційну дію як на танцюючих, так і глядачів.

Зовсім іншу психосоціальну природу має танго – аргентинський народний танець, у творенні якого взяли участь хабанера, мілонга та інші танці. Танго має достатньо відкриту позицію танцюристів у парі, що дає можливість виконання різноманітних фігур ногами. Таким чином, рухи набувають особливої вишуканості і витонченості, що визначає характер спілкування виконавців.

До надзвичайно популярних соціальних танців належить і танець із гострим чотиридольним ритмом Ча-ча-ча, що виник як спрощений варіант мамбо і румби. Головними психоемоційними характеристиками танцю є грайливість, яскравість, рухливість, радість життя.

Серед інших танців – самба і румба, драйв і ламбада, вальс і фокстрот. Зупиняючись на характеристиці кожного з них, підкреслимо їх головну рису у якості соціальних – імпрровізаційність, можливість вільно виконувати танцювальні рухи, виражаючи свої емоції та спілкуючись із партнером і всіма присутніми.

В одній з не чисельних спроб наукового звернення до проблеми соціального танцю О. Поздняков аналізує погляди видатних хореографів щодо визначення «соціальний танець» у контексті проблеми побутового танцю. Бо, як вказує автор, термін «social dance» запозичено з англійської мови, в якій він є аналогом терміну «побутові танці» [14]. Вони є досить різними. Так, М. Загорець стверджує, що «соціальний танець – це вид танцю, що ніколи не був пов'язаний з релігійними обрядами та слугував розвагою. Його відносять до «молодих» видів танцю» [7; 19]. Іншим є погляд Г. Чапкіса: «Соціальні танці – це танці, що танцює народ (соціум) в побуті, на площах, скверах, вулицях, у святкові дні. Це танці, що танцюють на весіллях, іменинах, корпоративних вечірках, будинках відпочинку і в санаторіях, коли хочеться веселитися і проявити себе, свої можливості, вміння, навички» [15]. В результаті О. Поздняков доходить висновку, що обидва названі хореографи під «соціальним танцем» мають на увазі танець у побуті [14].

На нашу думку, дані поняття пов'язані і навіть частково є взаємозамінними. Чому частково? Тому, що термін «соціальний», етимологія якого походить від латинського слова socialis (в перекладі «товариський, громадський»), передбачає спілкування як провідну мету заняття, а також може мати релаксаційну, терапевтичну чи іншу мету. Таким чином, різниця не у техніці самих танців – побутового і соціального, а в тому, що назва «соціальний» акцентує психосоціальні цілі занять.

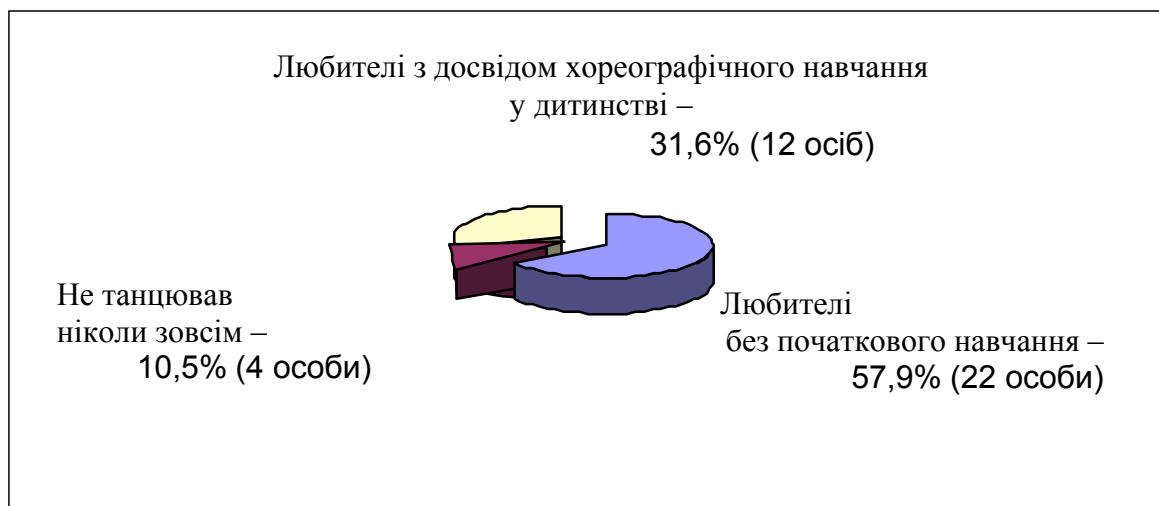
З метою дослідити психосоціальні функції вказаної групи танців, було проведене експериментальне дослідження, що полягало в анкетуванні учасників студентського клубу сучасного бального танцю «СК-ДЕНС» Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки.

Мета експерименту – виявити та охарактеризувати вплив занять соціальними танцями на психоемоційний стан і соціальну культуру учасників клубу. *Гіпотеза дослідження* полягає у тому, що однією з форм соціального самовираження сучасної молодої людини є танець, що має високий рівень психосоціальної функції.

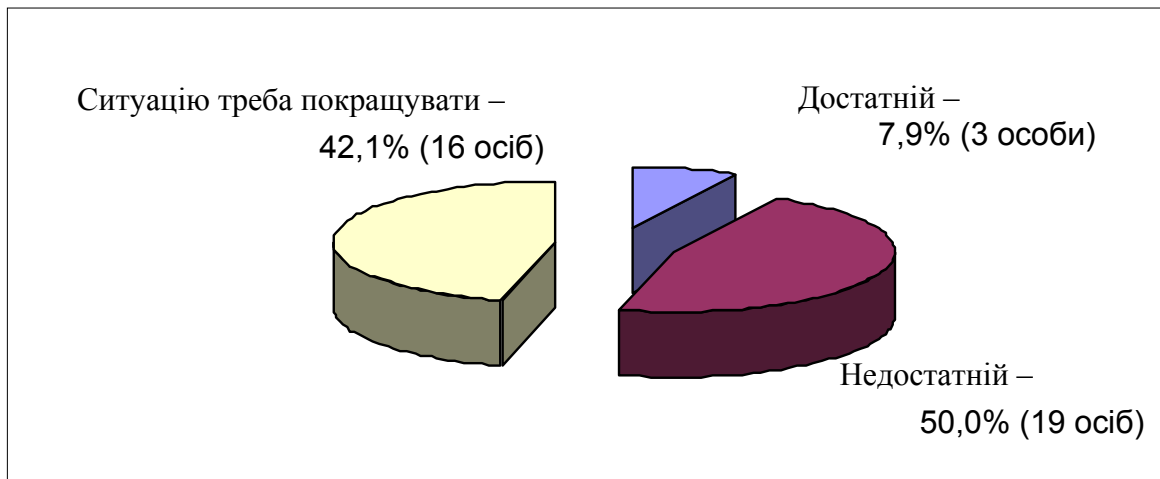
Генеральну сукупність складають усі ймовірні учасники клубу соціального танцю, *вибіркову сукупність* – та їх частина, що взяла участь в експерименті. Експеримент проводився у формі анкетування. Учасникам клубу було роздано 40 анкет. Було заповнено і повернуто 38 анкет.

Нижче подано результати анкетування учасників «СК-ДЕНС», що свідчить про високий рівень психосоціальної функції занять у танцювальному клубі.

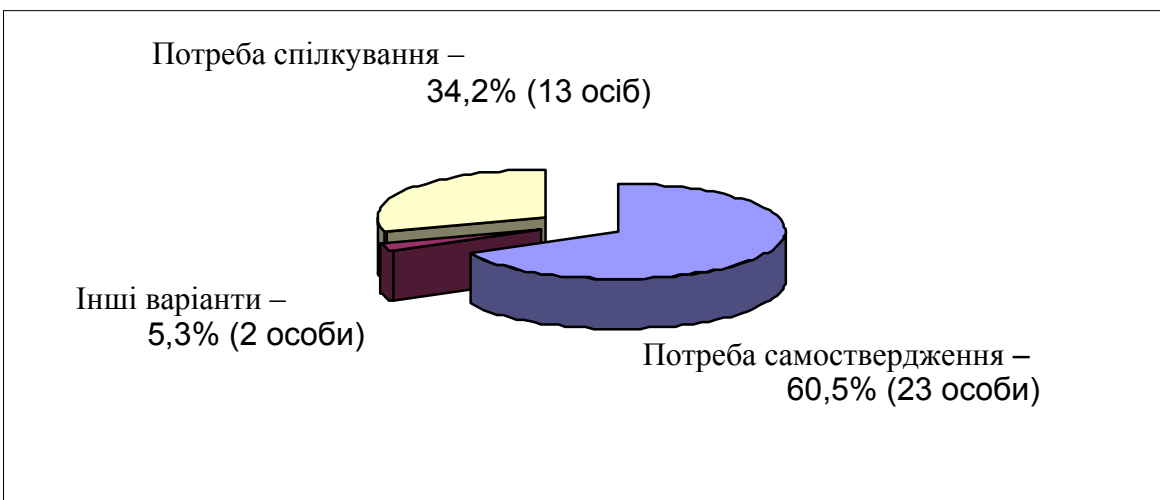
1. До якої із груп, що стратифікуються за ставленням до танцювального мистецтва, належите Ви?

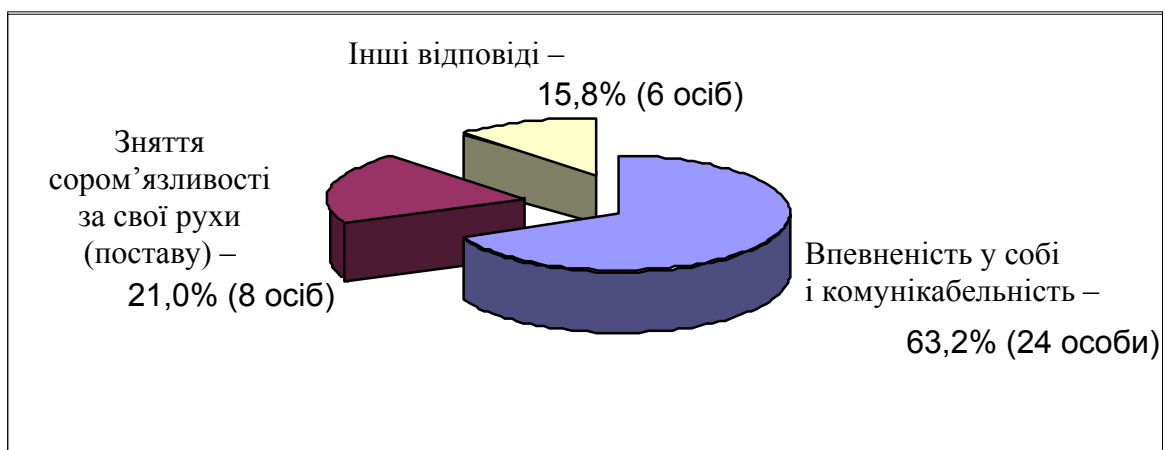
2. Наскільки є поширеним сучасний бальний танець у студентському середовищі?

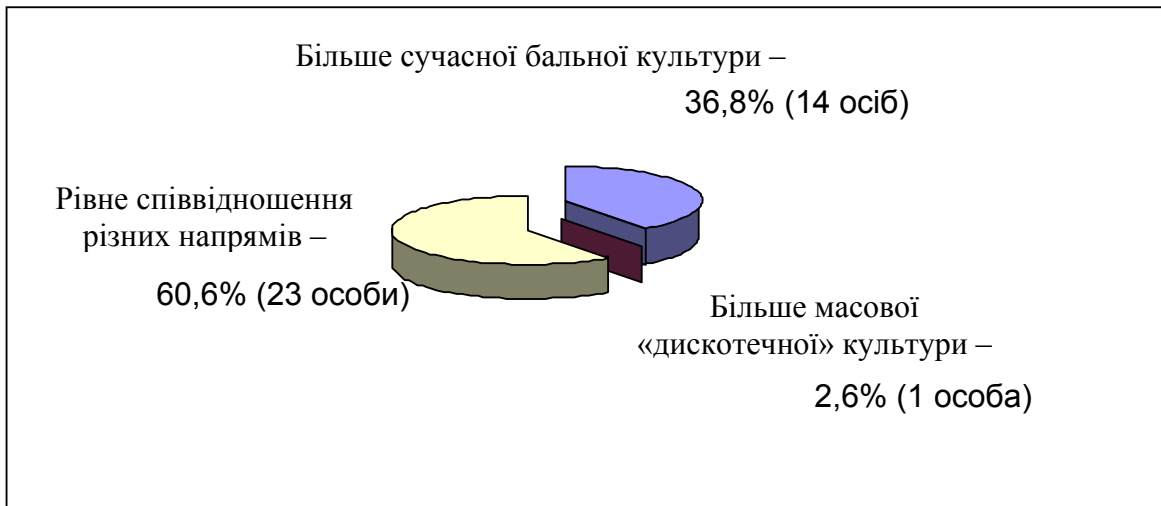
3. Що стало поштовхом до Ваших занять у танцювальному клубі?

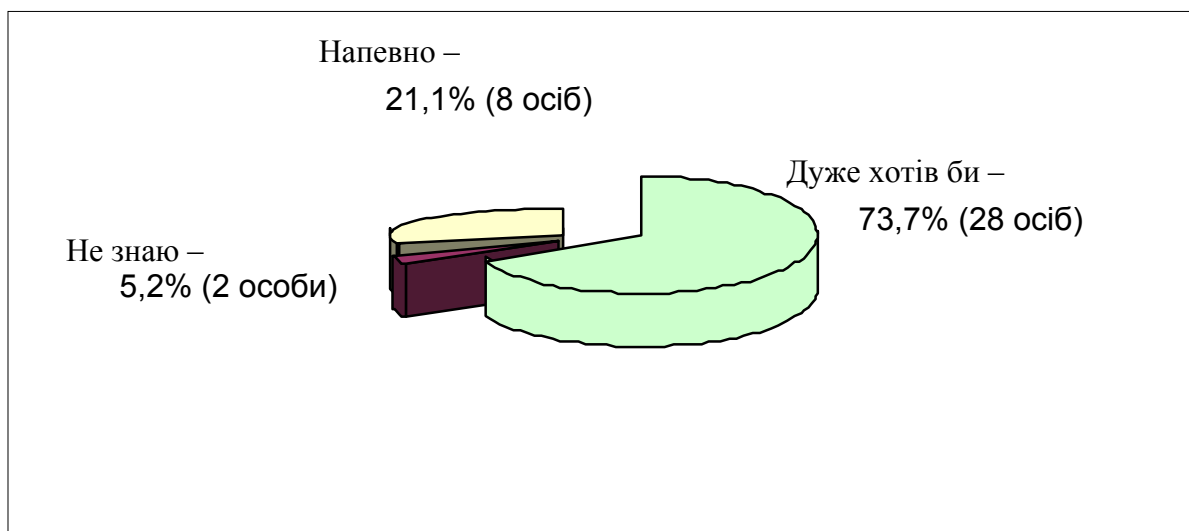
4. Які психологічні якості виховує у Вас клуб соціального танцю?

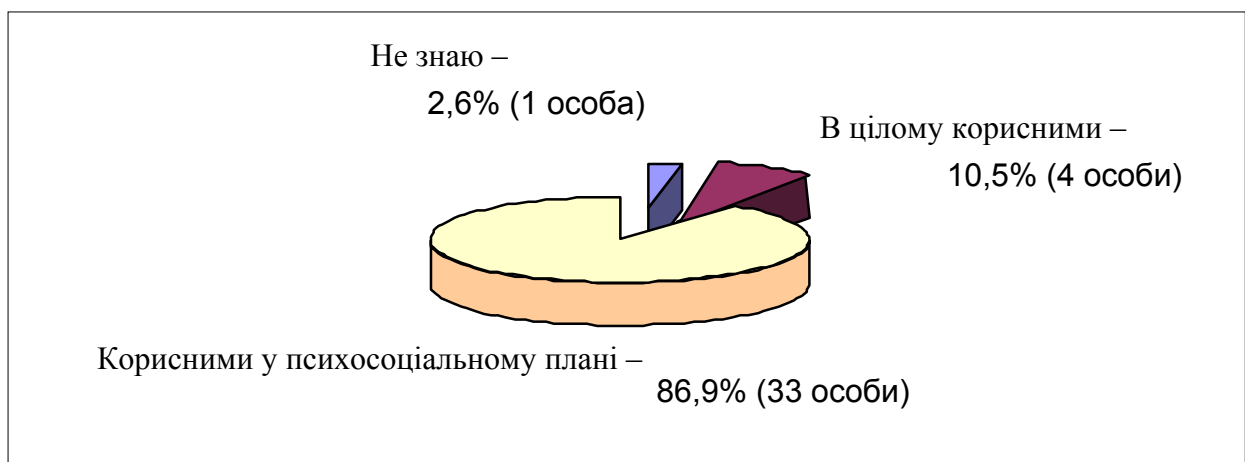
5. Яким повинно бути, на Вашу думку, співвідношення різних видів танцювальної культури у житті студентської молоді?

6. Чи хотіли б Ви продовжити заняття у клубі соціального танцю після завершення студентського навчання?

7. Наскільки корисними стали для Вас заняття у клубі?

Таким чином, дослідження, проведене шляхом анкетування учасників студентського клубу сучасного бального танцю «СК-ДЕНС» СНУ ім. Лесі Українки, дозволяє зробити висновки про вплив занять соціальними танцями на психоемоційний стан і соціальну культуру учасників клубу. Заняття у цьому клубі мають високий рівень психосоціальної функції і це є однією з форм самовираження

сучасної молодшої людини. Клуб є місцем, де учасники набувають впевненості у собі, позбавляються сором'язливості за власні рухи чи поставу, мають широке поле для спілкування, і головне – постійно набувають нових позитивних вражень.

Список використаної літератури

1. **Богданова М. В.** Конкурсний бальний танець у контексті хореографічного мистецтва ХХ – початку ХХІ ст. : автореф. дис. ... канд. мистец. : 26.00.01 / М. В. Богданова ; Київ. нац. ун-т культури і мистец. – К., 2013. – 20 с.
2. **Бойко О. С.** Художній образ в українському народно-сценічному танці : автореф. дис... канд. мистец. : 26.00.01 / О. С. Бойко ; Київ. нац. ун-т культури і мистец. – К., 2008. – 19 с.
3. **Боттомер П.** Уроки танца. Смотрите, читайте, занимайтесь! / П. Боттомер. – М. : ЭКСМО, 2004. – 256 с.
4. **Волчукова В. М.** Проблеми розвитку і роль ритуального танцю у ранньохристиянській культурі : автореф. дис... канд. мистец. : 17.00.01 / В. М. Волчукова ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2002. – 19 с.
5. **Гадецька Г. М.** Бальні танці як явище культури романтизму в творчій біографії М. І. Глінки : автореф. дис. ... канд. мистец. : 26.00.01 / Г. М. Гадецька ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. – К., 2013. – 20 с.
6. **Грицишин Т. Р.** Технічна підготовка спортсменів-танцюристів на основі підвідних вправ та опорних точок фігур програми STUDENT : автореф. дис... канд. наук із фіз. виховання і спорту : 05.23.01 / Т. Р. Грицишин ; Львів. держ. ун-т фіз. культури. – Л., 2007. – 19 с.
7. **Загорц М.** Танцы / М. Загорц ; [пер. со словен. И. Ругел]. – М. : Ижица, 2003. – 80 с.
8. **Кашевський О. В.** Сучасний бальний танець : навч. посіб. / О. Кашевський. – Луцьк : Східноєвр. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 208 с.
9. **Косаковська Л. П.** Мистецька парадигма Василя Авраменка в контексті розвитку української культури ХХ ст. : автореф. дис... канд. мистец. : 26.00.01 / Л. П. Косаковська ; Держ. акад. керів. кадрів культури і мистец. – К., 2009. – 19 с.
10. **Легка С. А.** Українська народна хореографічна культура ХХ ст. : автореф. дис... канд. іст. наук : 17.00.01 / С. А. Легка ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2003. – 20 с.
11. **Мерлянова О. А.** Жіночі танці в українській народній хореографії : автореф. дис... канд. мистец. : 26.00.01 / О. А. Мерлянова ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2009. – 19 с.
12. **Михайловська О. А.** Удосконалення конструкції дитячого спеціального взуття для спортивних танців : автореф. дис. ... канд. техн. наук : 05.18.18 / О. А. Михайловська ; Хмельниц. нац. ун-т. – Хмельницький, 2010. – 21 с.
13. **Погребняк М. М.** Танець «модерн» у художній культурі ХХ ст. : автореф. дис... канд. мистец. : 26.00.01 / М. М. Погребняк ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2009. – 19 с.
14. **Поздняков О. О.** Побутові танці у сучасній хореографії: термінологічний аспект / О. О. Поздняков // Вісник КНУКіМ. Мистецтвознавство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stattionline.org.ua/iskystvo/97/16757-pobutovi-tanci-u-suchasnij-xoreografi.html>
15. **Чапкіс Г.** Танець – це життя / Г. Чапкіс // Танці для всіх : Національний тарцювальний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tanci.org/Maistry-i-metry.html>
16. **Чепалов О. І.** Жанрово-стильова модифікація вистав західноєвропейського хореографічного театру ХХ ст. : автореф. дис... д-ра мистец. : 26.00.01 / О. І. Чепалов ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2008. – 32 с.
17. **Шабаліна О. М.** Модерний танець жінок-балетмейстерів Заходу ХХ ст.: культурологічний аспект : автореф. дис. ... канд. мистец. : 26.00.01 / О. М. Шабаліна ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2010. – 18 с.

References

1. **Bohdanova M. V.** Konkursnyj balnyj tanec u konteksti xoreograficnoho mystectva ХХ – počatku ХХІ st. : avtoref. dys. ... kand. mystectvoznnav. : 26.00.01 / M. V. Bohdanova ; Kyjiv. nac. un-t kulturey i mystec. – K., 2013. – 20 s.
2. **Bojko O. S.** Xudožnij obraz v ukrajins-komu narodno-sceničnomu tanci : avtoref. dys... kand. mystectvoznnav. : 26.00.01 / O. S. Bojko ; Kyjiv. nac. un-t kulturey i mystec. – K., 2008. – 19 s.
3. **Bottomer P.** Uroky tanca. Smotryte, čytajte, zanymajtes! / Pol Bottomer. – M. : ЭКСМО, 2004. – 256 s.

4. **Volčukova V. M.** Problemy rozvytku i rol rytualnoho tancju u rannoxyrstyjanskij kulturi : avtoref. dys... kand. mystectvoznav. : 17.00.01 / V. M. Volčukova ; Xark. derž. akad. kultury. – X., 2002. – 19 s.
5. **Hadecka H. M.** Balni tanci jak javyšče kultury romantyzmu v tvorčij biohrafiji M. I. Hlinky : avtoref. dys. ... kand. mystectvoznav. : 26.00.01 / H. M. Hadecka ; Nac. muz. akad. Ukrajinu im. P. I. Čajkovskoho. – K., 2013. – 20 c.
6. **Hrycyšyn T. R.** Texnična pidhotovka sportsmeniv-tancjurystiv na osnovi pidvidnyx vprav ta opornyx točok fihur prohramy STUDENT : avtoref. dys... kand. nauk z fiz. vfoxovannja i sportu : 05.23.01 / T. R. Hrycyšyn ; Lviv. derž. un-t fiz. kultury. – L., 2007. – 19 s.
7. **Zahorc M.** Тансы / Meta Zahorc ; [per. so sloven. Y. Ruhel]. – M. : Yžyca, 2003. – 80 s.
8. **Kaševskij O. V.** Sučasnyj balnyj tanec : navč. posib. / Oleksandr Kaševskij. – Luck : Sxidnojevr. nac. un-t im. Lesi Ukrajinu, 2013. – 208 s.
9. **Kosakovska L. P.** Mystecka paradyhma Vasylja Avramenka v konteksti rozvytku ukrajinskoj kultury XX st. : avtoref. dys... kand. mystectvoznav. : 26.00.01 / L. P. Kosakovska ; Derž. akad. keriv. kadriv kultury i mystec. – K., 2009. – 19 s.
10. **Lehka S. A.** Ukrajincka narodna xoreohrafična kultura XX stolittja : avtoref. dys... kand. ist. nauk : 17.00.01 / S. A. Lehka ; Kyjiv. nac. un-t kultury i mystec. – K., 2003. – 20 s.
11. **Merljanova O. A.** Žinoči tanci v ukrajinskij narodnij xoreohrafiji : avtoref. dys... kand. mystectvoznav. : 26.00.01 / O. A. Merljanova ; Kyjiv. nac. un-t kultury i mystectv. – K., 2009. – 19 s.
12. **Myxajlovcka O. A.** Udoskonalennja konstrukciji dytjačocho specialnoho vzuttja dlja sportyvnyx tanciv : avtoref. dys. ... kand. texn. nauk : 05.18.18 / O. A. Myxajlovcka ; Xmelnyc. nac. un-t. – Xmelnyckyj, 2010. – 21 s.
13. **Pohrebnyak M. M.** Tanec «modern» u xudožnij kulturi XX st. : avtoref. dys... kand. mystectvoznav. : 26.00.01 / M. M. Pohrebnyak ; Kyjiv. nac. un-t kultury i mystec. – K., 2009. – 19 s.
14. **Pozdnjakov O. O.** Pobutovi tanci u sučasnij xoreohrafiji: terminolohičnyj aspekt / O. O. Pozdnjakov // Visnyk KNUKiM. Mystectvoznavstvo [Elektronnyj resurs]. – Režym dostupu: <http://www.stationline.org.ua/iskystvo/97/16757-pobutovi-tanci-u-suchasnij-xoreografi.html>
15. **Čapkis H.** Tanec – ce žyttja / Hryhorij Čapkis // Tanci dlja vsix : Nacionalnyj tarcjuvalnyj portal [Elektronnyj resurs]. – Režym dostupu: <http://www.tanci.org/Maistry-i-metry.html>
16. **Čepalov O. I.** Žanrovo-stylova modyfikacija vystav zaxidnojevropejs koho xoreohrafičnoho teatru XX st. : avtoref. dys... d-ra mystectvoznav. : 26.00.01 / O. I. Čepalov ; Xark. derž. akad. kultury. – X., 2008. – 32 s.
17. **Šabalina O. M.** Modernyj tanec žinok-baletmejsteriv Zaxodu XX st.: kulturolohičnyj aspekt : avtoref. dys. ... kand. mystectvoznav. : 26.00.01 / O. M. Šabalina ; Xark. derž. akad. kultury. – X., 2010. – 18 s.

Кашевский Александр Васильевич, старший преподаватель кафедры хореографии института искусств Восточно национального университета имени Леси Украинский

Социальные бальные танцы в современном культурном пространстве: психосоциальный аспект

Дается общая характеристика социальных танцев как социокультурного явления. Освещаются психосоциальные возможности влияния танцевальной культуры на личность, на примере анкетирования участников студенческого клуба современного бального танца «СК-ДЭНС» Восточноевропейского национального университета имени Леси Украинки.

Ключевые слова: социальный танец, современный бальный танец, студенческий клуб, психосоциальный аспект.

Kashevsky Alexander, a senior lecturer in the Institute of Arts choreography Eastern National University named after Lesya Ukrainian

Social (Partner) Ballroom Dances in Contemporary Cultural Context: Psychosocial Aspect

This paper shows general characteristic of social (partner) dances as a social and cultural phenomenon. With a view to express main psychosocial principles of social (partner) ballroom dances, next objectives are stated in this survey: to indicate general characteristic of social (partner) ballroom dance as a social and culture phenomenon; to illustrate psychosocial abilities of dancing culture to influence a personality through polling members of Student's Contemporary Ballroom Dance Club «SK-Dance» of Lesia Ukrainka East-European National University. Social (partner) dance is a phenomenon whose name shows an alternative to competitive dance. It is based upon the constant desire of a person to move, doing this with a masterly skill and in style. And above all, this motion becomes a communication mode in the social medium, when an amateur dancer expresses his or her emotions through choreographic improvisation. With the purpose of

studying psychosocial functions of this kind of dance, the author has done experimental works that involved polling members of Student's Contemporary Ballroom Dance Club «SK-DANCE» of Lesia Ukrainka East-European National University. The main results of this study give us an option of making a conclusion about the influence of being engaged in social (partner) dancing in their psychoemotional state and social culture of the club's members. The classes at the club of social (partner) dances have a high level of psychosocial functions, and this is one of the means of young person's self-expression.

Key words: social (partner) dance, contemporary ballroom dance, student's club, psychosocial aspect.

Надійшла до редакції 9.10.2015 р.

УДК 378.14:379.85

Ширко Вікторія Миколаївна, магістрант спеціальності
«Культурологія» Рівненського державного гуманітарного університету

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ТУРИЗМУ ДО АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Визначено стан підготовки майбутніх фахівців до анімаційної діяльності в закладах оздоровлення та відпочинку. Розглянуто загальні вимоги, що висуваються перед ними і їх відповідність цим вимогам. Визначено основні недоліки в процесі їхнього навчання, проаналізовано зарубіжний досвід з професійної підготовки аніматорів до туристичної діяльності.

Ключові слова: туризм, аніматор, анімаційна діяльність, анімаційні програми, професійна готовність, фахівець з туризму.

Актуальність теми. У сучасних умовах розвитку світового господарства одну з ключових ролей в національній економіці багатьох країн відіграє туризм, важливою ланкою якого є анімаційна діяльність. Анімація поживляє туристичний об'єкт, збагачує його емоційними враженнями, що сприяє повноцінній рекреації та оздоровленню людини. Головними завданнями анімаційної діяльності готельно-туристичних комплексів є створення туристичного продукту, що сприятиме залученню потенційних клієнтів і тим самим охопленню найбільшого сегмента ринку.

Якісний туристичний продукт – результат грамотної праці відповідних фахівців, а тому їх підготовка – це чи не найважливіший етап формування, власне, самого розвитку туристичної галузі в майбутньому. Тому питання кваліфікованої та високопрофесійної підготовки аніматорів у сфері туризму, є актуальним.

Огляд публікацій. Питання туристичної освіти були окреслені в дослідженнях багатьох вчених, зокрема А. Ворониной [1], Т. Гальперіной [2], С. Килимистого [3], В. Кифяка [4], Л. Сакун [6], В. Федорченка [7] та ін., але вони здебільшого розглядають загальні питання організації анімаційних служб у закладах розміщення. Натомість О. Пятибратова в своєму дисертаційному дослідженні [6] розкрила проблему формування професійної готовності майбутніх менеджерів-аніматорів до туристичної діяльності.

Метою дослідження є визначення та аналіз професійної підготовки майбутніх фахівців із туризму до анімаційної діяльності.

Для визначення стану підготовки фахівця з гостинності до анімаційної діяльності доцільно сформулювати уявлення щодо тих знань та вмінь, якими повинен володіти аніматор для успішного виконання своїх обов'язків. Для цього, перш за все, треба проаналізувати загальні вимоги, що висувають до аніматорів у більшості готелів. Серед них:

- вміння створювати сімейну атмосферу, атмосферу радості та дружби;
- здатність до комунікації з будь-яким гостем;
- знання організації всіх способів дозвілля;
- знання однієї, а краще декількох іноземних мов;
- освіченість, чесність, дисциплінованість, надійність, талановитість, привітність;
- здатність працювати в команді;
- здатність пристосовуватися при зміні роботи до різноманітних концептів різних готелів;
- вміння отримувати задоволення від роботи;
- відсутність пристрасті до алкоголізму та вживання наркотиків;
- психічне і фізичне здоров'я, відсутність хронічних захворювань, алергії на сонце [5].